

FARG'ONA-VODIL YO'NALISHIDA AVTOMOBILLAR HARAKAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASH

Rasulov Abrorjon Iskandar o'g'li

Annotatsiya: Ushbu maqolada Farg'ona-Vodil avtomobil yo'nalishida yo'l harakati xavfsizligiga ta'sir etuvchi asosiy omillar tahlil qilingan. Yo'l infratuzilmasi holati, transport oqimi intensivligi, yo'l-transport hodisalari (YTH) sabablari hamda harakat xavfsizligini oshirish bo'yicha takliflar ilmiy asosda yoritilgan. Tadqiqot natijalari hududiy yo'l xavfsizligini yaxshilashga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: yo'l harakati xavfsizligi, YTH, transport oqimi, yo'l infratuzilmasi, profilaktika.

KIRISH

Yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash bugungi kunda transport tizimining eng dolzarb muammolaridan biridir. Farg'ona-Vodil yo'nalishi aholi zich joylashgan hududdan o'tganligi, transport oqimining yuqoriligi va ayrim yo'l uchastkalarining murakkabligi bilan ajralib turadi. Ushbu omillar YTHlar sonining ortishiga sabab bo'lishi mumkin. Shu bois mazkur yo'nalishda harakat xavfsizligini ilmiy asosda o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi.[1,2,6]

1. Farg'ona-Vodil yo'nalishining umumiy tavsifi

1-jadval

Farg'ona-Vodil yo'nalishining asosiy texnik ko'rsatkichlari	
Ko'rsatkichlar	Qiymati
Yo'nalish uzunligi	32 km
Yo'l toifasi	II-III toifa
Qatnov qismi kengligi	7-9 m
Harakat polosalari soni	2
Aholi punktlari soni	6 ta
O'rtacha sutkalik harakat (OSH)	8 000-12 000 avto/kun

2. Yo'l-transport hodisalarining tahlili

Farg'ona-Vodil yo'nalishida YTHlar asosan aholi punktlariga yaqin hududlarda va chorrahalarda sodir bo'ladi.

2-jadval

Yo'l-transport hodisalarining asosiy sabablari	
YTH sabablari	Ulushi, %
Tezlikni me'yoridan oshirish	34
Haydovchi e'tiborsizligi	27
Yo'l holatining qoniqarsizligi	18
Piyodalar harakati qoidabuzarligi	13
Boshqa omillar	8

3. Harakat xavfsizligiga ta'sir etuvchi omillar

3.1. Yo'l infratuzilmasi

- yo'l belgilarining yetarli emasligi;
- yoritish tizimining ayrim joylarda mavjud emasligi;

- piyodalar o'tish joylarining to'liq jihozlanmaganligi.

3.2. Transport oqimi va haydovchi omili

Transport oqimi notekis bo'lib, ayniqsa ertalab va kechki payt tig'izlashadi. Haydovchilarning tezlik rejimiga amal qilmasligi xavfsizlik darajasini pasaytiradi.[2,3,4,5,6]

4. Harakat xavfsizligini oshirish bo'yicha takliflar

3-jadval

Xavfsizlikni oshirish bo'yicha tavsiya etiladigan chora-tadbirlar	
Chora-tadbirlar	Kutilayotgan natija
Qo'shimcha yo'l belgilarini o'rnatish	YTH kamayishi
Piyodalar o'tish joylarini yoritish	Piyodalar xavfsizligi
Sun'iy notekisliklar (tormozlagichlar)	Tezlik pasayishi
Videokuzatuv va radarlar o'rnatish	Qoidabuzarlik kamayishi
Profilaktik targ'ibot ishlari	Haydovchi madaniyati oshishi

Xulosa

Farg'ona-Vodil yo'nalishida avtomobillar harakat xavfsizligini ta'minlash kompleks yondashuvni talab etadi. Yo'l infratuzilmasini yaxshilash, texnik vositalardan foydalanish va haydovchilar o'rtasida profilaktik ishlarni kuchaytirish orqali YTHlar sonini sezilarli darajada kamaytirish mumkin. Tadqiqot natijalari hududiy yo'l harakati xavfsizligini oshirishga amaliy yordam beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Mirziyoyev Sh.M. Yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash bo'yicha davlat siyosati. — Toshkent, 2023.
2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. "Yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash to'g'risida"gi qonun. — Toshkent.
3. Qodirov A.Q., Rahmonov B.S. Yo'l harakati xavfsizligi asoslari. — Toshkent: O'qituvchi, 2024.
4. Ismoilov J.X. Avtomobil yo'llari va harakat xavfsizligi. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2024.
5. Raximov U.R. Avtomobil yo'llarida yo'l-transport hodisalarini tahlil qilish usullari. — Toshkent, 2023.
6. Yo'l harakati xavfsizligi bosh boshqarmasi ma'lumotlari. Hududiy YTH statistik tahlil hisobotlari. — Farg'ona viloyati, 2020–2024 yy.